

Handläggare
Anna Edström
Telefon: 08-508 28 760

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2020-12-16, p. 10

Motion om kolonilotter av Sara Stenudd (V)

Remiss från kommunstyrelsen KS 2020/865

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Justera ärendet omedelbart.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått en remiss från kommunstyrelsen angående inkommen motion från Sara Stenudd (V). I motionen efterfrågas fler potentiella områden för nya koloni-/odlingslotter, att staden ser till att det finns toaletter intill befintliga koloni-/odlingslotter samt att staden ska se över och föreslå förbättringar för olika upplåtelseformer.

Nämnden anser att staden i första hand bör stötta koloniföreningar att se över befintliga koloni-/odlingslotter så att dessa kan nyttjas bättre med tydligare krav på odling. Enligt den inventering som trafikkontoret gjort skulle det innebära att de kolonilotter som finns idag skulle räcka långt och minska det eventuella behovet av nya områden. Vid kartläggning av nya områden behöver intresset av koloni-/odlingslotter vägas mot andra intressen. Nämnden anser att mindre yrkrävande odlingsmöjligheter därför är att föredra.

Nämnden instämmer med behovet av att ordna med toaletter vid alla koloni-/odlingslotter, ur såväl tillgänglighets- som jämställdhetsperspektiv. Det finns också sanitära aspekter att beakta i de områden som ansluter till de koloni-/odlingslotter som saknar toalett.

Förvaltningen ser positivt på en utredning av huruvida viss byggnation, i form av t.ex. skärmtak eller växthus, ska vara möjligt inom vissa koloni-/odlingslotter. Huvudsyftet med att tillåta viss byggnation bör dock vara kopplat till att underlätta odling i första hand och bör anpassas efter områdets karaktär i övrigt.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått in rubricerad remiss från kommunstyrelsen för svar senast den 30 december 2020.

I motionen lyfter Sara Stenudd (V) att 10 000 stockholmare står i kö för att få tillgång till en odlingslott. Motionären anför vidare att med möjligheter för fler stockholmare att få en lott skulle de kunna bidra med mer närodlad mat samt att det ur ett biologiskt perspektiv skulle vara bra för staden och den biologiska mångfalden

Mot bakgrund av detta yrkar motionären att:

- Staden skyndsamt tar fram nya potentiella områden där det går att anlägga nya koloniträdgårdar/lotter
- Att staden ombesörjer att det i anslutning till befintliga koloniträdgårdar/lotter finns tillgängliga toaletter
- Att staden tar ett samlat grepp över vad som gäller för de olika upplåtelseformerna samt ge förslag på förbättringar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen plan och miljö. Synpunkter har hämtats in från avdelningarna hälsoskydd och miljöanalys samt från trafikkontoret.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Koloniträdgårdar är ett uppskattat inslag i stadens bostadsnära parker och natur som på olika sätt kan bidra till såväl biologisk mångfald som folkhälsa och rekreation.

Enligt den kommande handlingsplanen för biologisk mångfald (remissversion) bör staden bland annat uppmuntra odling som gynnar pollinatörer under hela växtsäsongen i koloniträdgårdar, trädgårds- och gårdsmiljöer. Lokala koloniträdgårdsföreningar ses också som en viktig målgrupp och samarbetspart när det gäller möjligheten att ge värdefulla bidrag till stadens arbete med biologisk mångfald, både när det gäller kunskap om olika artgrupper, idéer till åtgärder och praktiska naturvårdsinsatser.

Enligt stadens budget 2020 och enligt majoritetens förslag till budget för 2021 ska trafiknämnden i samverkan med stadsdelsnämnderna bidra till goda möjligheter för stadsodling i parker, på kvartersgårdar, tak, kolonilotter och gågator.

Trafikkontoret samordnar således stadens arbete med koloniträdgårdar, främst inom "Forum för koloniträdgårdar". I detta forum medverkar Stockholms koloniträdgårdar, en del av Koloniträdgårdsförbundet, samt flera förvaltningar, bland annat miljöförvaltningen. Stadsdelsförvaltningarna ansvarar för upplåtelse av mark och frågor som i övrigt rör koloniträdgårdar. Exploateringskontoret ansvarar för anläggning av nya områden.

I nämnda forum för koloniträdgårdar pågår nu arbetet med att uppdatera skriften "Leve koloniträdgården". Den nuvarande versionen är från 1980-talet. Den nya skriften ska fungera som ett komplement till de arrendeavtal som koloniträdgårdsföreningarna har med staden och tydligt beskriva hur koloniområdena ska skötas och utvecklas. Även ordningsföreskrifterna, som reglerar vad medlemmarna får och inte får göra med sina koloni-/odlingslotter, ska ses över och arbetas in i skriften.

Nya områden för koloni-/odlingslotter

Förvaltningen förordar att staden i första hand bör stötta föreningarna i befintliga koloni-/odlingsområden att se över och försöka förbättra nyttjandet och graden av odling inom befintliga lotter. Den inventering av områden som har gjorts i samband med arbetet med skriften "Leve koloniträdgården" och ordningsföreskrifterna visar nämligen att på vissa håll sker liten eller ingen odling alls. Ett tydligare krav på att lotterna främst ska användas till odling kan bidra till ett högre nyttjande. Enligt trafikkontorets bedömning skulle det innebära att de kolonilotter som finns idag skulle räcka långt och minska det eventuella behovet av nya områden.

Förvaltningen ser dock inget hinder för att samtidigt kartlägga behovet av nya lotter i bostadsnära lägen. En sådan kartläggning behöver dock också ställas mot andra intressen som är minst lika viktiga i bostadsnära lägen, som t.ex. park och natur med redan höga rekreativa kvaliteter och/eller höga naturvärden eller som är strategiskt lämpliga för ekologisk förstärkning och/eller åtgärder för klimatanpassning.

Mindre ytkrävande odlingsalternativ, som t.ex. mindre odlingslotter och stadsodling, som ger möjlighet till samutnyttjande av bostadsnära ytor är då att föredra, enligt förvaltningens mening.

Toaletter i anslutning till koloni-/odlingslotter

Förvaltningen instämmer med behovet av att toaletter ordnas. Det saknas idag exakta uppgifter om hur många föreningar som redan har toalett, men åtminstone mer än hälften. För majoriteten handlar det om torrdass, några enstaka har latrin eller tillgång till vattentoalett i intilliggande byggnader/verksamheter. Många, men inte alla, föreningar har en standardföreningsstuga som uppfördes för ett antal år sedan och som innehåller en del avsedd för torrdass.

Förvaltningen har erfarenhet av att försöka underlätta för besökstoaletter i stadens natur- och kulturresevat eftersom det är en av de mest avgörande frågorna för hur tillgängligt ett område upplevs, särskilt för personer med funktionsvariation. På motsvarande sätt ser förvaltningen att tillgång till toalett vid koloni-/odlingslotter är mycket viktigt ur såväl tillgänglighets- som jämställdhetsperspektiv. Det finns också sanitära aspekter att beakta i de områden som ansluter till de koloni-/odlingslotter som saknar toalett.

Förvaltningen ser det därför som prioriterat att staden i samarbete med berörda föreningar ser över möjligheten att anordna torrdass i befintliga byggnader respektive verka för att anlägga en ny byggnad för toalett där sådan saknas idag.

Byggnader och upplåtelseformer

Förvaltningen ser positivt på en utredning av huruvida viss byggnation, i form av t.ex. skärmtak eller växthus, ska vara möjligt inom vissa koloni-/odlingslotter. En sådan utredning pågår också inom "Forum koloniträdgårdar". Förvaltningen menar att huvudsyftet med att tillåta viss byggnation bör vara kopplat till att underlätta odling i första hand och bör anpassas efter områdets karaktär i övrigt. I dagsläget finns tyvärr många olovligt uppförda byggnader och anläggningar inom vissa koloniområden. Genom en utredning och översyn skulle förhoppningsvis detta kunna regleras bättre. Detta ser förvaltningen främst är en fråga kopplat till plan- och bygglagen och stadsbyggnadskontorets kompetensområde.

Det finns dock flera koloni-/odlingslotter inom stadens natur- och kulturresevat som är skyddade enligt miljöbalken. I sådana

områden behöver hänsyn även tas till beslutade reservatsföreskrifter som förbjuder och/eller förutsätter tillstånd från kommunen att uppföra såväl nya byggnader som anläggningar. I sådana områden är det därför lämpligt att även miljöförvaltningen tillfrågas och/eller deltar i utredningen, eftersom miljö- och hälsoskyddsnämnden är tillsynsmyndighet för de skyddade områdena.

Bilagor

1. Motion om kolonilotter av Sara Stenudd (V)